

ปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดกาญจนบุรี

(Causal Factors of Nutrition for Pre-School Students in Kanchanburi Province)

พงษ์จิตต์ เกตุภูงษ์*

*สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะโภชนาการ พฤติกรรมเสี่ยง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ฐานะทางสังคมและการจัดการ โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี 3) เพื่อศึกษาบทบาทการจัดการโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลสุภัทรกาญจน์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาจำนวน 432 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะโภชนาการ พฤติกรรมเสี่ยง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ฐานะทางสังคมและการจัดการ โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนมีความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนส่งผลต่อภาวะโภชนาการ คือสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ฐานะทางสังคม พฤติกรรมเสี่ยง การจัดการ โภชนาการและภาวะโภชนาการ สำหรับบทบาทการจัดการภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนควรมีระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ/ ภาวะโภชนาการ/ เด็กก่อนวัยเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the nutrition levels, risking behaviors, economic circumstances, social status and the nutrition management for pre-school students 2) to study causal factors of Nutrition for pre-school students in Kanchanburi 3) to study the roles of nutrition management for pre-school students at Supatarakan Kindergarten, Kanchanburi. The research instruments were questionnaires and in-depth interview. The data was analyzed by frequency, percentage, means and standard deviation, tested the difference among independent means with LISREL in Structural Equation Modeling (SEM), mixed with quantitative and qualitative researchs. There were 432 samples. The research results were as follows: the nutrition levels, risking behaviors, economic circumstances, social status and the nutrition management for pre-school students had much to the most importance, and causal factors of the nutrition of pre-school students included economic circumstances, social status and the nutrition management for pre-school students. In addition, the roles of nutrition management for pre-school students should be much more effective.

Key words: Causal factors/ Nutrition circumstances/ Pre-school students

บทนำ

การจัดการโภชนาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญระดับโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากร เพื่อนำมาใช้บริโภคได้มากในแต่ละปี พบว่า มีเด็กที่ประสบปัญหาอันเกิดจากการบริโภคอย่างต่อเนื่อง การขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายทำให้เกิดภาวะทุพโภชนาการก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสุขภาพการสาธารณสุขสังคมเศรษฐกิจและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยิ่ง จากรายงานของกระทรวงสาธารณสุข

พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรีมีปัญหาทางด้านโภชนาการเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2545 พ.ศ.2548 มีจำนวนเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาทางด้านโภชนาการ 3,306 คน ปี พ.ศ.2550 เพิ่มขึ้น 5,546 คน ปี พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้น 5,609 คน ปี พ.ศ.2555 เพิ่มขึ้น 6,516 คน และปี พ.ศ.2553 เพิ่มขึ้น 6,890 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2553, น.6)

จากผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีปัจจัยอีกหลายประการ เช่น พฤติกรรมเสี่ยงในการบริโภค สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ฐานะทางสังคมและการจัดการโภชนาการ ซึ่งส่งผลต่อภาวะทางโภชนาการแนวโน้ม พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ส่งผลต่อ พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กก่อนวัยเรียนจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากการแข่งขันทางการตลาด พฤติกรรมการเลียนแบบและการขาดความเอาใจใส่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำให้เกิดปัญหาทางโภชนาการในกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน

แม้ว่าวิวัฒนาการทางด้านโภชนาการจะเจริญรุดหน้าไปมากจนก้าวไปสู่ระดับโลก มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตอาหาร การปรุงอาหารให้มีคุณภาพ กล่าวคือ มีการรักษาคุณค่าทางโภชนาการไม่ก่อเกิดความเสียหายต่อโรคร้ายไข้เจ็บและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริโภค แต่ก็ยังคงต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า ทดลอง เปรียบเทียบต่อไปอีกระยะหนึ่ง ดังนั้น แนวทางปฏิบัติในการจัดการโภชนาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน จึงมุ่งเน้นที่ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้มีหน้าที่จัดการโภชนาการมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ โดยเริ่มตั้งแต่มีความรู้ด้านคุณค่าทางโภชนาการ การรู้จักแหล่งวัตถุดิบ การเลือกซื้อ การจัดซื้อวัตถุดิบ การเก็บรักษาอาหารและการปรุง การประกอบอาหารที่สามารถรักษาคุณค่าทางโภชนาการให้มากที่สุด

นอกจากนี้การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและสื่อในรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดการอยากลอง เกิดวัฒนธรรมการเลียนแบบและจากพัฒนาผลิตภัณฑ์ สีสีนของอาหารหลายประเภท เช่น อาหารแช่แข็งอาหารพร้อมบริโภค รวมไปถึงการบริการที่สะดวกรวดเร็วที่ได้รับจากร้านสะดวกซื้อที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้พฤติกรรมการบริโภคยิ่งเปลี่ยนไป ดังนั้น การที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลหรือก่อนที่จะดำเนินการจัดการโภชนาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน จำเป็นต้องทำการศึกษาวิเคราะห์บุคคลที่เป็นเป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจถึงภาวะโภชนาการพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหาร เช่น อาหารแช่แข็ง โดยการอุ่น การปรุง การประกอบอาหารและการเก็บรักษาอาหารแช่แข็ง ซึ่งนำไปสู่กรรมวิธีการปรุงโดยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้ไมโครเวฟ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญอีกประการ อาทิเช่น ปัจจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและผู้ใหญ่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ในส่วนของวัฒนธรรมชุมชน โรงเรียนและสถานภาพ ปัจจัยด้านฐานะทางสังคมของผู้บริโภค ได้แก่ รายได้ อาชีพและระดับการศึกษา ปัจจัยดังกล่าว ล้วนเกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับโภชนาการ พฤติกรรมเสี่ยงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ฐานะทางสังคมและการจัดการโภชนาการ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ

ของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนใน จังหวัดกาญจนบุรีและเพื่อศึกษาบทบาทการ จัดการโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียน อนุบาลสุภัทรกาญจน์ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อ จัดการเมนูอาหารสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนให้ ได้รับสารอาหารครบถ้วนและผู้วิจัยเลือกใช้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ โภชนาการ ภาวะ โภชนาการ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงใน การบริโภคอาหาร แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม ผู้บริโภคและปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริโภค อาหาร สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ฐานะทางสังคมและการนำเทคโนโลยีที่ เหมาะสมมาใช้ให้สอดคล้องกับบทบาทการ จัดการโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในการ จัดการโภชนาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อ เป็นแนวทางในการจัดการและป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะโภชนาการ พฤติกรรมเสี่ยง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ฐานะทางสังคมและการจัดการ โภชนาการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะ โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัด กาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาบทบาทการ จัดการ โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียน อนุบาลสุภัทรกาญจน์ จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนประกอบด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้มีหน้าที่จัดการ โภชนาการในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับ อนุบาลของภาครัฐและเอกชนและผู้มีหน้าที่ จัดการโภชนาการจาก 12 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ เมือง อำเภอพนมทวน อำเภอท่าม่วง อำเภอ ไทรโยค อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอ บ่อพลอย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอท่ามะกา อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอสังขละบุรี อำเภอ เลาขวัญและอำเภอห้วยกระเจา ซึ่งเป็นอำเภอที่ มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ที่กำหนดขนาดของโรงเรียนจากสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงาน การศึกษาเอกชน (สช.) โดยการเลือกสุ่ม ตัวอย่างจากโรงเรียนอนุบาลของภาครัฐ 1 โรงเรียนและภาคเอกชน 1 โรงเรียน รวมเป็น จำนวนโรงเรียน 24 โรงเรียน ตามสัดส่วน ดังนี้ ผู้ปกครอง : ครู : ผู้มีหน้าที่จัดการโภชนาการ เท่ากับ 4,320 : 1,524 : 3,048 คน รวมจำนวน ประชากรทั้งสิ้น = 8,892 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครอง ครูและผู้มีหน้าที่ในการ จัดการโภชนาการ โดยใช้การสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้ปกครอง = 216 คน

ผู้ที่มีหน้าที่จัดการโภชนาการ = 144 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น = 432 คน

โดยการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียน
ภาครัฐและเอกชน รวม 24 คน และกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ = 24 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 432
ฉบับ ไปทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปทางด้านสถิติการวิจัย ดำเนินการ
วิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive
Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการแจกแจงความถี่
หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของเด็ก
ก่อนวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ใช้สถิติ
เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)
ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) สถิติทดสอบความ
แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test)
การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับ
การบรรยายและสรุปผลการวิจัยโดยกำหนด
การให้คะแนน คำตอบของแบบสอบถามเป็น
5 ระดับและเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัด
ระดับคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น
ปัจจัยโดยกำหนดช่วงคะแนนเป็น 5 ช่วง และ
กำหนดระดับปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะ
โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	น้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนนเป็น 5 คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนนเป็น 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	กำหนดให้คะแนนเป็น 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนนเป็น 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนนเป็น 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นกำหนดในช่วง
คะแนน ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ
ดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ความคิดเห็น
เกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการและปัจจัย
เชิงสาเหตุของภาวะ โภชนาการของ
เด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี
ซึ่งเป็นตัวแปร โดยใช้สถิติ Multivariate
Analysis of Variance (MANOVA) Multivariate
Analysis of Covariance (MANCOVA) และ
Path Analysis

2.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ
ดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก
การสัมภาษณ์เจาะลึก โดยดำเนินการตาม
แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพของ อรุณ รักรธรรม
และณรงค์ กุลนิเทศ (อ้างถึงในกิตติรัตน์
ฐานสุวรรณศรี, 2554, น. 210)

2.2.1 บันทึกข้อมูลคำตอบ
จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทุกคน

2.2.2 วิเคราะห์ประเด็นที่
เกี่ยวข้อง กับปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะ
โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

2.2.3 จัดระเบียบข้อมูล (Data
Display) โดยนำข้อมูลมาทำการจัดระเบียบ
ข้อมูลบางส่วนจะทำการลดทอนลงในกรณีที่เป็น
ข้อมูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง จากนั้น

จัดทำข้อมูลแต่ละประเด็นเป็นหมวดหมู่โดย
จัดทำเป็นสรุปย่อของแต่ละคนและจัดทำเป็น
สรุปรวมสุดท้ายในแต่ละประเด็น

2.2.4 นำข้อมูลที่ลดทอนและ
จัดระเบียบข้อมูลแล้วมาหาข้อสรุปและตีความ
(Conclusion Display) นำมาเขียนในรูปแบบ
พรรณนา

2.2.5 การสรุปผล การวิจัย
เชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็น
บทสรุปสุดท้ายโดยทำการวิเคราะห์ตาม
โครงสร้างคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยให้
ความสำคัญในการสรุปและตีความ ให้มีความ
สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและ
สมมติฐานการวิจัย เพื่อช่วยในการสนับสนุน
การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัยเชิงปริมาณรวมทั้งการหา
ข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เจาะลึกที่
การวิจัยเชิงปริมาณยังไม่สามารถหาคำตอบได้
ซึ่งในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยทั้ง 2 ระเบียบวิธี
นี้ เป็นการนำผลการวิจัยมาตอบซึ่งกันและกัน
ในคำถามเดียวกัน เป็นการยืนยันผลซ้ำซึ่งกัน
และกัน

3. ดำเนินการวิเคราะห์ผล สรุปและ
อภิปรายผล

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันและระดับของการจัดการโภชนาการ ด้านการจัดการโภชนาการ ในภาพรวม

ข้อที่	ตัวแปร	mean	S.D.	CV%	ระดับ
1.	ความรู้ทางโภชนาการ	3.91	.601	15.63	มาก
2.	แหล่งวัตถุดิบและการจัดซื้อ	3.62	.698	11.66	มาก
3.	การปรุงและประกอบอาหาร	3.73	.672	18.26	มาก
4.	การเก็บรักษาและการแช่แข็ง	3.75	.712	18.97	มาก
5.	การจัดเมนู	3.99	1.56	14.88	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการจัดการโภชนาการของการจัดการโภชนาการในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการและปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการ ด้านการจัดการโภชนาการในภาพรวม มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือระหว่าง 3.62 – 3.99 ซึ่งค่าเฉลี่ยของตัวแปรน้อยที่สุด คือ แหล่งวัตถุดิบและการจัดซื้อ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากที่สุด คือ การจัดเมนูและ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีการกระจายของข้อมูลเป็นแบบปกติอยู่ในช่วง .601 – 1.56

เมื่อเปรียบเทียบค่ากระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปร อยู่ระหว่าง 11.66 – 18.97 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรมากที่สุด คือ การเก็บรักษาและการแช่แข็ง ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรน้อยที่สุด คือ แหล่งวัตถุดิบและการจัดซื้อ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของพฤติกรรมเสี่ยง ในภาพรวม

ข้อที่	ตัวแปร	mean	S.D.	CV%	ระดับ
1.	เด็ก	4.06	.573	14.30	มาก
2.	ผู้ใหญ่	4.37	.570	13.05	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของพฤติกรรมเสี่ยงในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการ และปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของพฤติกรรมเสี่ยงในภาพรวม มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 2 ตัว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ เท่ากับ 4.06 และ 4.37 ซึ่งค่าเฉลี่ยของตัวแปรน้อยที่สุด คือ เด็ก ค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มีการกระจายของข้อมูลแบบปกติอยู่ในช่วง .570 – .573

เมื่อเปรียบเทียบค่ากระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปรทุกตัวมีค่าไม่แตกต่างกันมากจะอยู่ระหว่าง 13.05 – 14.30 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันแปรมากที่สุด คือ เด็ก ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันน้อยที่สุด คือ ผู้ใหญ่

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของสภาพแวดล้อม ทางด้านเศรษฐกิจสังคม ในภาพรวม

ข้อที่	ตัวแปร	mean	S.D.	CV%	ระดับ
1.	วัฒนธรรมชุมชน	4.05	.573	14.74	มาก
2.	โรงเรียนอนุบาล	4.03	.567	12.82	มาก
3.	สถานภาพ	4.32	.551	13.10	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการและปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมในภาพรวม มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ระหว่าง 4.03 – 4.32 ซึ่งค่าเฉลี่ยของตัวแปรน้อยที่สุด คือ โรงเรียนอนุบาล ค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากที่สุด คือ สถานภาพและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มีการกระจายของข้อมูลเป็นแบบปกติอยู่ในช่วง .551 – .573

เมื่อเปรียบเทียบค่ากระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปรทุกตัวมีค่าไม่แตกต่างกันมากจะอยู่ระหว่าง 12.82 – 14.74 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันแปรมากที่สุด คือ วัฒนธรรมชุมชน ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรน้อยที่สุด คือ โรงเรียนอนุบาล

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของฐานะทางสังคม
ในภาพรวม

ข้อที่	ตัวแปร	mean	S.D.	CV%	ระดับ
1.	รายได้	4.24	.529	12.64	มาก
2.	อาชีพ	3.29	.861	26.80	ปานกลาง
3.	ระดับการศึกษา	3.86	.496	13.09	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปรฐานะทางสังคมในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการและปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของฐานะทางสังคมในภาพรวม มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ตัว คือ เท่ากับ 3.86 และ 4.24 ซึ่งค่าเฉลี่ยของตัวแปรน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษาและค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากที่สุด คือ รายได้มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง มี 1 ตัว เท่ากับ 3.29

เมื่อเปรียบเทียบค่าการกระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปรมีค่าระหว่าง 12.64–26.80 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันแปรมากที่สุด คือ อาชีพและตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรน้อยที่สุด คือ รายได้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของภาวะโภชนาการ
ในภาพรวม

ข้อที่	ตัวแปร	mean	S.D.	CV %	ระดับ
1.	น้ำหนัก ส่วนสูง	3.56	0.712	21.34	มาก
2.	ค่าดัชนีมวลกาย	3.91	0.633	16.51	มาก
3.	สัดส่วนการเกิดโรค	3.76	0.649	18.07	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของสัดส่วนภาวะโภชนาการ ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะโภชนาการและปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการในภาพรวม มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ระหว่าง 3.56 – 3.91 ซึ่งค่าเฉลี่ยของตัวแปรน้อยที่สุด คือ น้ำหนัก ส่วนสูงและค่าเฉลี่ยตัวแปรมากที่สุด คือ ค่าดัชนีมวลกาย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการกระจายของข้อมูลเป็นแบบปกติอยู่ในช่วง .633 – .712

เมื่อเปรียบเทียบค่าการกระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของตัวแปรอยู่ระหว่าง 16.51–21.24 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันแปรมากที่สุด คือ น้ำหนัก ส่วนสูงและตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรน้อยที่สุด คือ ค่าดัชนีมวลกาย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ได้พบประเด็นต่างๆ ในภาพรวม ดังนี้

1. ระดับภาวะโภชนาการด้านน้ำหนัก ส่วนสูงมีความสัมพันธ์ปานกลางกับด้านค่าดัชนีมวลกาย นอกจากนี้มีการประเมินภาวะโภชนาการใน

ระดับมากแต่ยังไม่มีควมสม่ำเสมอ และด้านสัดส่วนการเกิดโรค พบว่า ความถี่และโอกาสการเรียนรู้ด้านภาวะโภชนาการ รวมทั้งการคำนวณค่าน้ำหนักยังต้องดำเนินการเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง

2. จากการทดสอบสมมติฐาน ด้านผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ฐานะทางสังคม พฤติกรรมเสี่ยง การจัดการโภชนาการในภาพรวม และตัวแปรรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดซึ่งส่งผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ภายหลังการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลสุภัทรกาญจน์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีระบบการจัดการโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า ระดับภาวะโภชนาการ พฤติกรรมเสี่ยง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการจัดการโภชนาการมีความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด จึงควรมีมาตรการในการควบคุมการปรุงและการประกอบอาหารในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

2. ผู้ปกครอง ครูและผู้หน้าที่จัดการโภชนาการ ต้องเป็นผู้มีความรู้ทางโภชนาการมีการจัดเมนูอาหารที่เหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ควรจัดอบรมให้เด็กไม่หลงเชื่อการโฆษณาที่เกินความจริงและการเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม

3. ควรนำเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ใหม่ๆ มาใช้ในการปรุงและประกอบอาหารทั้งนี้ต้องหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีรวมถึงการวางแผนการจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

4. ควรมีการศึกษาวิจัย ด้านปัจจัยเชิงสาเหตุ ของภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนเพิ่มขึ้น

5. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในทุกจังหวัด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิเสน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ทีฆทรัพย์ รองศาสตราจารย์ดิลก บุญเรืองรอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติรัตน์ ฐานสุวรรณศรี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี กวินเสกสรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ จะสุวรรณ ที่ให้คำปรึกษาด้านการวิเคราะห์ผล รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด ที่ให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ขอขอบคุณกลุ่มผู้ประกอบการอาหารแช่แข็ง อาหารพร้อมบริโภค จังหวัดกาญจนบุรี ขอขอบคุณคณาจารย์ นักวิจัยด้านโภชนาการ ทั้งในและนอกประเทศที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่โรงเรียนอนุบาลสุภัทรกาญจน์ ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิชัยชาญกุล และอาจารย์ศิริกาญจน์ โพธิ์เขียว ที่ให้คำแนะนำด้านภาษา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

กรมอาชีวศึกษา. กรม. (2532). **คู่มือการเรียนการสอนถนอมอาหาร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์อาชีวศึกษา. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. (2549). **โรคอ้วนในเด็ก.** สืบค้นหาเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2550 จาก <http://www.dmh.go.th>

กองรังสีและเครื่องมือแพทย์. (2554). **โครงการตรวจสอบการรั่วของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเตาอบไมโครเวฟให้แก่ประชาชน.** ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 11 แห่ง.

กนิษฐา หมุ่มงูเหลือม. (2551). **การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ.** นิตยสารศสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกษตร เกษตรสุวรรณ. (2533). **การใช้ตู้เย็นไฟฟ้าและผู้แช่สำหรับเก็บรักษาอาหาร.** (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: ครูสภา.

คณาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร. (2540). **วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จิตรลดา โรจน์พิบูลย์พันธ์. (2550). พฤติกรรม และทัศนคติของผู้บริโภคอาหารสำเร็จรูปแช่แข็งในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2540). นวัตกรรมในอุตสาหกรรมอาหาร. ศูนย์พันธุกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- จัญญศรี พลเวียง. (2546). ถนอมอาหารผลไม้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มติชน.
- ฉัตรชัย หมั่นก้อนแก้ว. (2552). ปริมาณโซเดียมและโพแทสเซียมในอาหารพร้อมบริโภคแช่แข็ง. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติพร เตียรณนิธิกุล. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของครอบครัวกับภาวะโภชนาการของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลแพร่. การค้นคว้าแบบอิสระ. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาโภชนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ วิฑูรธินานต์. (2544). โภชนศาสตร์ครอบครัว. เลข : สถาบันราชภัฏเลย.
- พันธ์วิ ฤกษ์สำราญ. (2543). โภชนาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มาลิน ทรัพย์เจริญ. (2538). นิสัยการบริโภคและภาวะโภชนาการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนบ้านดู่อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2548). ทันยุคกับโภชนาการในเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บียอนด์อินเทอร์เน็ต.
- วีราภรณ์ พุทวงษ์. (2547). ความรู้ทางโภชนาการและการจัดเตรียมอาหารของผู้ปกครองให้กับเด็กระดับอนุบาล. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Branen, A.L., Davidson, P.M. and Salminen, S. (1990). **Food additives**. Marcel Dekker, Inc., New York.
- Bandura. (1977). **A Social learning theory**. Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Dunne, L.J. (1990). **Nutrition Almanac**. (Third Edition). New York: McGraw-Hill Book.
- Fayol and Henri. (1979). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman & Sons.

- Fishbein, Martin., and Ajzen, Icek. (1980). **Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research.** Reading, Mass: Addison – Wesley.
- Gottlieb, Simone, L. D., and, L. N. (1986). **Nursing Papers: Perspective in Nurse.** Construct validation of the perceived maternal task performance scale.
- Green, L. Krueter, M. (1980). **Health Promotion Planning an Education Approach.** (Third Edition). Toronto: Mayfield Publishing Company.
- Green, L.W. (1980). **PRECEDE Framework.** California: Mayfield Publishing Company.
- House, R.J. (1958). **A Path Goal Theory of Leader Effectiveness.** Administrative Science Quarterly.
- Kanfer F.H. (1980). **Self-Management Method.** In: Kanfer FH, Goldstein, editors. Helping People Change. New York: Pergamon Press.
- Max Weber. (1982). **The Theory of Social and Economic Organizations.** Translatedby A.M. Handerson and T. Parsons. New York : Free Press.
- Taylor, W.W.L, F.L. Scarf, C.T. Russell, and Brace, L.H. (1979). Absorption of whistler mode waves in the ionosphere of Venus, **Science**, 205: 112.
- UNICEF. (1998). **The Stage of the World's Children 1998.** Oxford: Oxford University Press.
- WHO. (1994). **Life Skill Education for Children and Adolescent in School.** Geneva. Switzerland: WHO.